

Плана на генерала Радецки за преминаванието на Балкана.

При всичкото численно превъсходство на силите, форсироването на Шипченската позиция отъ фронта се явяваше задача почти не испълнима. Както видяхме по горѣ, турците бѣха сполучи да заематъ всичките по важни командуващи височини и да ги приведѣтъ въ образцово отбранително състояние. Нѣмаше ни педа земя отъ подстѫпите на турските позиции, която да се нѣ обстрѣла съ най-дѣйствителенъ артилерийски и оръженъ огънъ. На нѣкои мѣста послѣдния бѣше въ нѣколко яруса. Независимо отъ това, Балканъ бѣше покритъ съ твърдъ дълбокъ снѣгъ, който силно затрудняваше движението. На много мѣста склоновете на височините, а така също и брустверите на окопите и укрепленията, се покриваха съ дебела лъдена кора, по която бѣше немислимо каквото и да било масово движение.

По сѫщите тия съображения бѣха невъзможни охватитѣ и тактическите обходи. Оставаше слѣдователно едно: да се произведе стратегически обходъ. Послѣдния можеше да стане: или само отъ единъ отъ фланговете, или едноврѣменно отъ двата.

Отъ редъ рекогносцировки, които бѣха произведени въ разно време, и отъ свѣдѣниета събрани отъ мѣстните жители, бѣше известно, че съществуватъ двѣ пѫтеки, по които можаше да се направи обходъ и на двата фланга.

1) Първата отъ тѣхъ излизаше отъ с. Топлишъ и Зелено дѣрво, прѣхвѣрловаше Балканъ прѣзъ височините Маркови стѣлби и Чифутъ и се спушташе у Иметли. Ростоянието по права линия съставляваше около 18 километра.

2) Пъти, който обикаляше дѣсния турски флангъ, излизаше отъ Трѣвна, преминаваше прѣзъ височината